

LA ESQUELLA
DE LA
TORRATXA

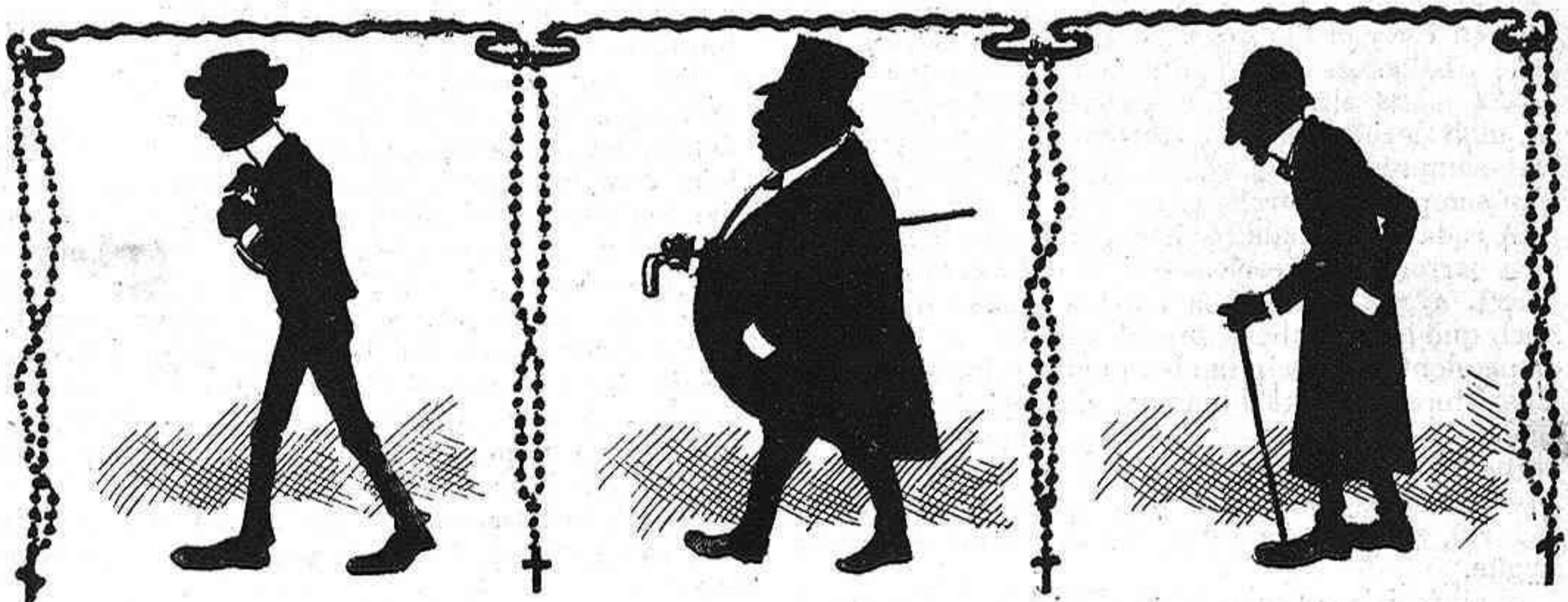
PERIODICH SATIRICH,
HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI
DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA

10 céntims cada número per tot Espanya
Números atrassats 20 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ
LIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona, cada trimestre Espanya, 3 pessetas
Cuba, Puerto Rico y Extranjer, 5

Per qué van á missa

Perque 'l papá li mana.

Perque... ¡tot es fer exercici!

Perque sempre hi ha anat.

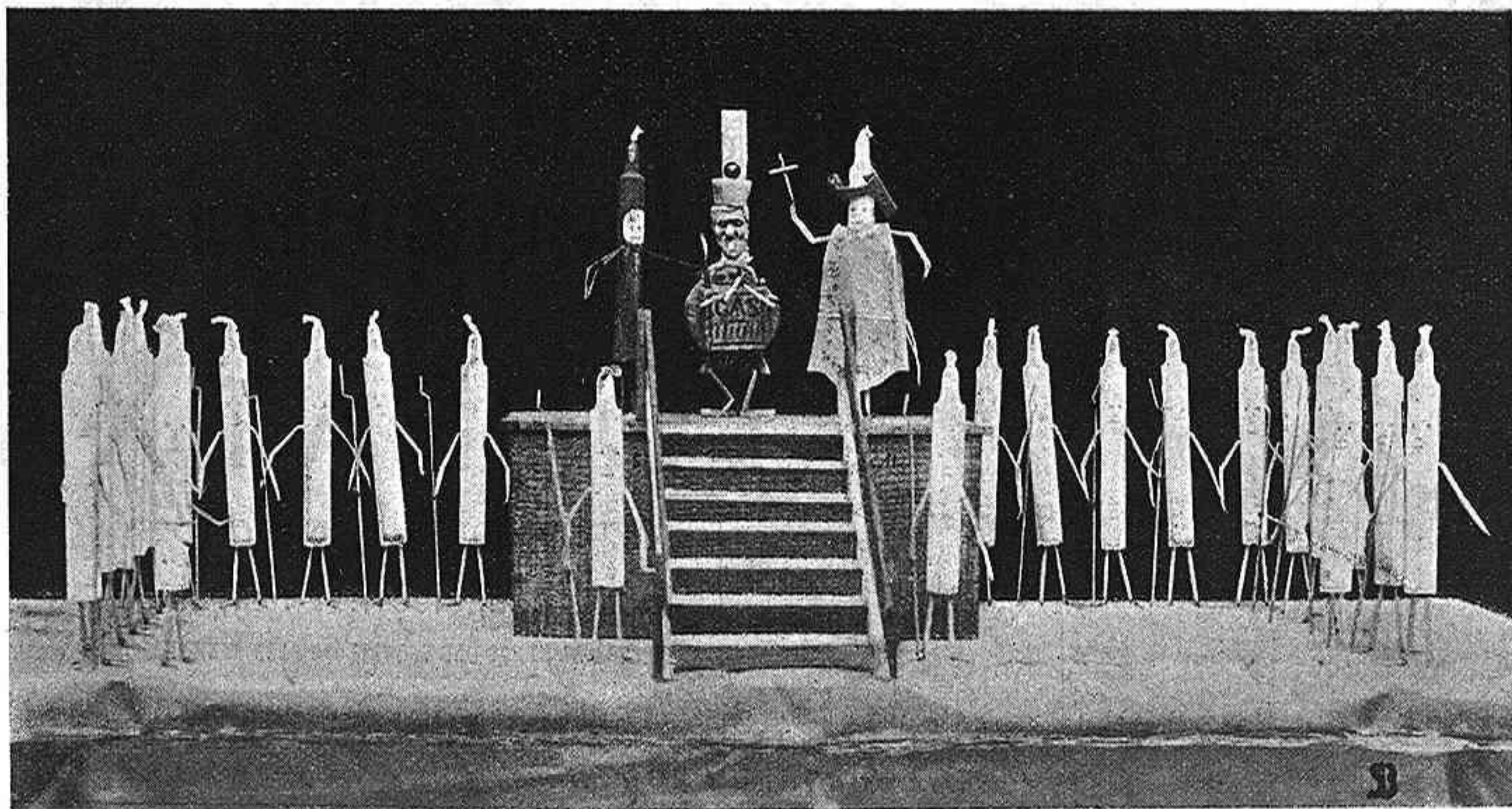

Perque es una cosa que *vesteix* molt.

Perque no 'n fan pagar res.

Perque... ¡s' hi está tan calentó!...

LO DEL DIA.—Quadro plástich, per *Lluís Barrillón*

ÚLTIMS MOMENTS DEL GAS

L' explotador del poble, condemnat á mort y executat per las espelmas.

CRÓNICA

EL Ter y el Llobregat son els dos rius més treballadors de Catalunya... En comparació á molts altres son dos regarons d' aygua, aixó si, molt decidits porque 'l terreno 'ls ve de baixada y van sempre corrent, corrent y murmurant... Remugan sempre, pero treballan molt.

A cada pas, á cada recotze, á cada pendent troban una barrera, una resclosa que 'ls detura, que 'ls desvia. L' aygua brumerosa 's torna mansa dintre del rech que la conduheix fins al saltador: al arribar á la pendent se precipita ab valentia y forta empenta fins á topar ab la turbina que giravolta furienta, esqueixant en mil bossíns l' aygua fangosa que ans de tornarse á ajuntar s' adorna ab infinitas randas de movedissa espuma, pera precipitarse de nou al llit del riu, saltant á raig per lo forat de mina del desaygüe.

Y aixís deixant una fàbrica, pera trobarne desseguida un' altra, desde 'l Pirineu que 'ls alimenta ab la fosa de las neus y ab lo caudal de sas regaladas fonts, fins al mar que 'ls engoleix segueixen el seu curs els dos rius més treballadors, més feyners de Catalunya, d' Espanya entera, despertant arréu l' activitat, escampant la riquesa... pero covant també á voltas els gèrmens de la discordia social.

La personificació dels dos rius catalans deuría representarse gráficamente per un parell de treballadors de brusa y espadenya, aixuts de carns, escardalenchs, de moviments resolts, de mirada ardida, no ben contents de la séva sort, planyentse ab paraula ruda de lo molt que fan, de lo poch que disfrutan; de lo molt que donan, de lo poch que reben.

Son los rius forsas naturals, en altres molts punts d' Espanya completament abandonadas per la dessidia, per la falta d' ambició, per l' atrás de la gent pobladora de sas riberas.

Aquí, en cambi, del Llobregat y del Ter no se 'n pert ni una gota, y fins se diria que son caudal s' aumenta ab la suor dels milers de treballadors afebrussats á las máquinas y artefactes á que aquells imprimeixen son vertiginós moviment.

Tot una renglera de pobles, ans de poca importancia y que han fet en poch anys una rápida creixensa; tot un rosari de colonias qu' en sitis isarts, han anat formantse com si brolessin de la terra, deuen als dos rius la seva existencia, la seva vida; l' esclat de sas esperansas y 'l baf de sos neguits. Els dos rius fan bullir l' olla dels pobres treballadors y fan moure las rodas de no poch carruatjes luxosos que rumbejan pels passeigs de Barcelona; els dos rius escalfan el llit del proletari, en las fredas nits de hivern, y donan esclats de ostentació y opulencia á no poch palcos del Liceo, en las vetllas delitosas de la temporada lírica.

Cada hù treu dels dos rius lo que pot: el capital fins lo supérfluo; l' humil treball, tot just lo necessari.

Perque no á tot arreu troba aquest últim, segons diuen, la paga que 's mereix. Hi ha colonias, sobre tot en la regió del Llobregat, ahont lo treball mal recompensat no basta de bon tros á cubrir las necessitats més imperiosas de la familia obrera. El proletari guanya poch, y lo poch que percibeix ha de tornarho al capitalista per l' alberch que li proporciona, pels aliments que á preu excessiu li obliga á comprar en sas mateixas tendas. En tals condicions no pot negarse qu' es més lliure que l' antich esclau, puig li queda una llibertat que no tenia aquell per interés del amo... la trista llibertat de morirse de miseria.

No á tot arreu succeheix aixó; pero mal es que succeheixi en alguns punts, porque 'l malestar s' extengui y 's deixi sentir per tot ahont aleni l' ànima del poble treballador, unit pels llassos de una més ó menós estreta solidaritat.

Res més respectable que aquestas relacions de

EL NOU ALCALDE PRIMER

ajuda mutua entre 'ls elements del treball. La sort dels que han arribat á conseguir alguna millora, molts cops depén de que 'ls més desgraciats arribin també á lograrla, que no tots els egoismes ben entesos han de ser individuals. Sense la miseria y las vexacions á que viuen subjectes els treballadors de molts punts de la conca del Llobregat, no haurían sobrevingut els disgustos y conflictes que han esclatat aquests últims días en la conca del Ter. Els treballadors de aquesta lligats ab aquells els prestaren ajuda, y per aquest sol motiu els més significats se vejeren despedits de las fábricas, condemnats á no trobar feyna, gracias á la confabulació dels patrons que prengueren semblant acort. De aquí 'l rezel general de que se 'ls condemnaria á tots fins á colocalos en la mateixa trista situació de aquells á qui tractaren de ajudar á redimir-

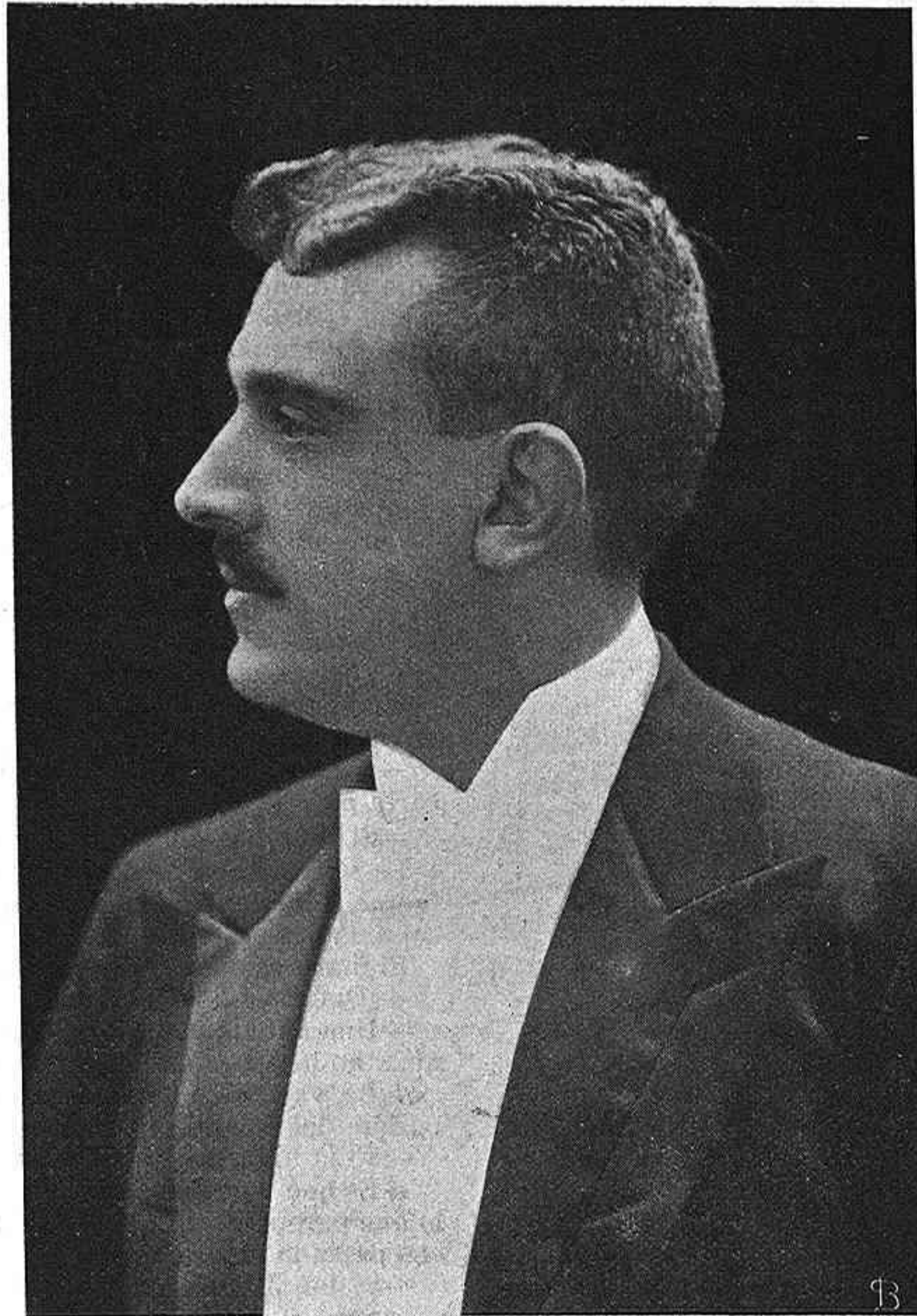
se, equiparant de nou las condicions de la conca del Ter ab las pitjors que regeixen en alguns punts de la conca del Llobregat.

De aquí la perturbació de tota bona inteligencia, la discordia continua entre 'ls dos elements de la producció, el capital y 'l treball... De aquí l' acort insensat prés en mal hora pels industrials associats de tancar en un moment donat totas las fábricas, llansant al carrer á 15 mil homes, sense altre recurs que 'l seu treball.

D' aquí l' exacerbació de aquella massa... la repressió... la sanch derramada. Escenas tristes y brutals que pugnan ab la naturalesa pacífica y civilisadora del treball.

* *

Si fossem fabricants y formessem part del sindicat del Ter, hauríam procurat ab totas las nostras forsas que l' acció dels patrons associats, lluny de dirigir-se contra 'ls obrers que varen socorre als seus germans de la conca del Llobregat, s' hagués encaminat á convencer als patrons de aquella conca de la necessitat de millorar la sort dels seus treballadors, posantlos en igualtat de condicions ab els de la conca del Ter.

JOAN AMAT Y SORMANÍ
Aquí 'l tenen. ¿Veritat qu' es guapot?

—Mentres vosaltres vexeu als vostres obrers—els hi hauríam dit—nosaltres no vivim tranquils. ¿Y per quína rahó elaborant els mateixos géneros que nosaltres, tenint els mateixos mercats que nosaltres, héu de obtenir la má d' obra en millors condicions que las que regeixen en nostras fábricas? Posémnos en igualtat de condicions, procurém que l' obrer puga viure lo millor possible y desapareixerá tota causa legítima de perturbació y de malestar.

Més convenient y més sensat hauría sigut un acort en aquest sentit, que 'l de fer causa comuna pera tancar de cop y volta totas las fábricas, llensant al carrer á la fera irritada ab l' amenssa de la fam pera rebre las sevas escomesas y tenir que demanar aussili á la intervenció de la forsa pública.

Aixís haurían complert els fins humanitaris, que haurían deser sempre la gloria y l' or-

gull del patronatge, gloria y satisfacció que val més, infinitament més que un bon balans obtingut ab l' explotació desconsiderada del obrer.

Tot menos la lluyta de mala lley, entre dos elements que han de viure agermanats y en bona inteligencia sempre, si 's vol que la industria siga una creació, y no un ferment de odis y rancunias.

P. DEL O.

NOTA DE PRIMAVERA

A N' EN SANTIAGO RUSIÑOL

Y l' atmetller florit se destacava de la verdor d' aquella plana inmensa; de la verdor suau que pressentía la nova primavera y la feconda bullida del estiu.

Sonrihent mirava allá al lluny, l' altra serra encar' cuberta d' una capa de neu, y s' extremía recordant del hivern els días tristos.

Ab aixó passá 'l vent—el rondinayre vent de Mars.—L' atmetller mogué sas branca y 's va queixá igualment que 's queixaría si á traició l' abrassessin, una verge.

Y el vent pará 'l camí quan va sentirlo y digué al atmetller:

—Calla, arbre débil; no siguis orgullós, que si es hermosa ta missió sobre 'l mon—puig anuncias la primavera espléndida—no menos hermosa es ma cansó, cansó qu' escoltan els tristos arraulits dintre llurs cambras fruhint de la tristesa que jo deixo. Pels pobres cors malalts, la primavera es un contrast horrible. L' alegría y la tristesa no anirán may juntas. Els pobres cors malalts volen jorns grisos, cels esblaymats y postas desmayadas... Als pobres cors malalts, que may hi arribi un cant d' aucell ni un xiscele d' aureneta puig que fora per ells mortal punyida. Els pobres cors malalts tan sols escoltan ma solemne cansó, com l' hivern vella.—

Aquí va callá 'l vent. L' atmetller jove —mentre ell 'nava parlant—á la sordina desgranava secrets de primavera. Las paraulas del vent eran tan foscas! Las paraulas del vent eran tan fredas! y ell desitjava llum, y ell sols sentía de las arrels el foch que li pujava. Veyentlo tan distret, el rondinayre vent de Mars va indignarse y va fe un xiscele, y las flors blancas á son buf caygueren com un esbart de papallonas mortas.

R. SURINACH SENTIES

EL REGALO

Marit y muller, després de dinar.

Ell, jugant ab las molas de pa que han quedat sobre la taula:

—¿Sabs qué pensava, noya?

Ella, plegant calmosament el toballó:

—Si no m' ho dius...

—¿Quín sant es demá?

—¡Es veritat! ¡Sant Joseph!... Noy, creu que si tú no me 'n fas memoria, m' hauría passat ben bé per alt.

—Ja sabs lo que 'ns toca, donchs: pensar en el regalo qu' hem de fer á don Joseph.

—Per cert, ara que parlas d' ell, que un día d'

aquests vaig enrahonar ab la seva criada y va dirme que no 's trobava gayre bé.

—No hi fa res: malalt ó bo, tením ab ell aquest deber que cumplir.

—¿Quí 't díu lo contrari? ¿No sabs que cada any la primera en recordart'ho soch jo? Lo qu' es que aquesta vegada, no sè cóm, me 'n havia distret.

—Veyám, enrahonem'ho. ¿Qué li podém regalar?

—Ja li coneixes el geni ¿eh? Ha de ser un objecte útil, que li serveixi per alguna cosa. Recordat de lo que va dirnos aquell any que vam enviarli un plat xino. «¿Plats per penjar á la paret? ¡Vaya una ocurrencia! Els plats, á la taula.»

—Bè, aixó va dirho rihent. ¡Com ell es un home tan xapat á l' antigual!... La intenció, per xó, l' agraheix de la mateixa manera.

—Pero en el fondo es aixís: utilitari, y d' aquells del pa pa y 'l vi vi. Creu qu' entre una estatueta de bronzo y un sach d' arrós, se 'n anirá al arrós desseguida.

—Suposo, de tots modos, que no tindrás el propósit de regalarli res de menjar.

—¿Per qué no? Tant per ser la diada qu' es com per no haverho fet may, potser res aniria tan bé com enviarli una plata de crema.

—¡Just! Y mitja dotzena de llanguets per sucarihi pa.

—Si t' ho has de pendre rihent, callo.—

La senyora continúa plegant el toballó. El senyor fa una mica de música picant ab el ganivet sobre la copa. Pausa curta.

El marit es el que torna á rompre 'l silenci.

—¿Qué 't va dir que tenia la criada?

—Una ayrada molt forta, un principi de pulmonía... no ho va saber acabar d' explicar.

—Bé, vaja, aixó que ara corra: total res. Parlém, parlém del regalo.

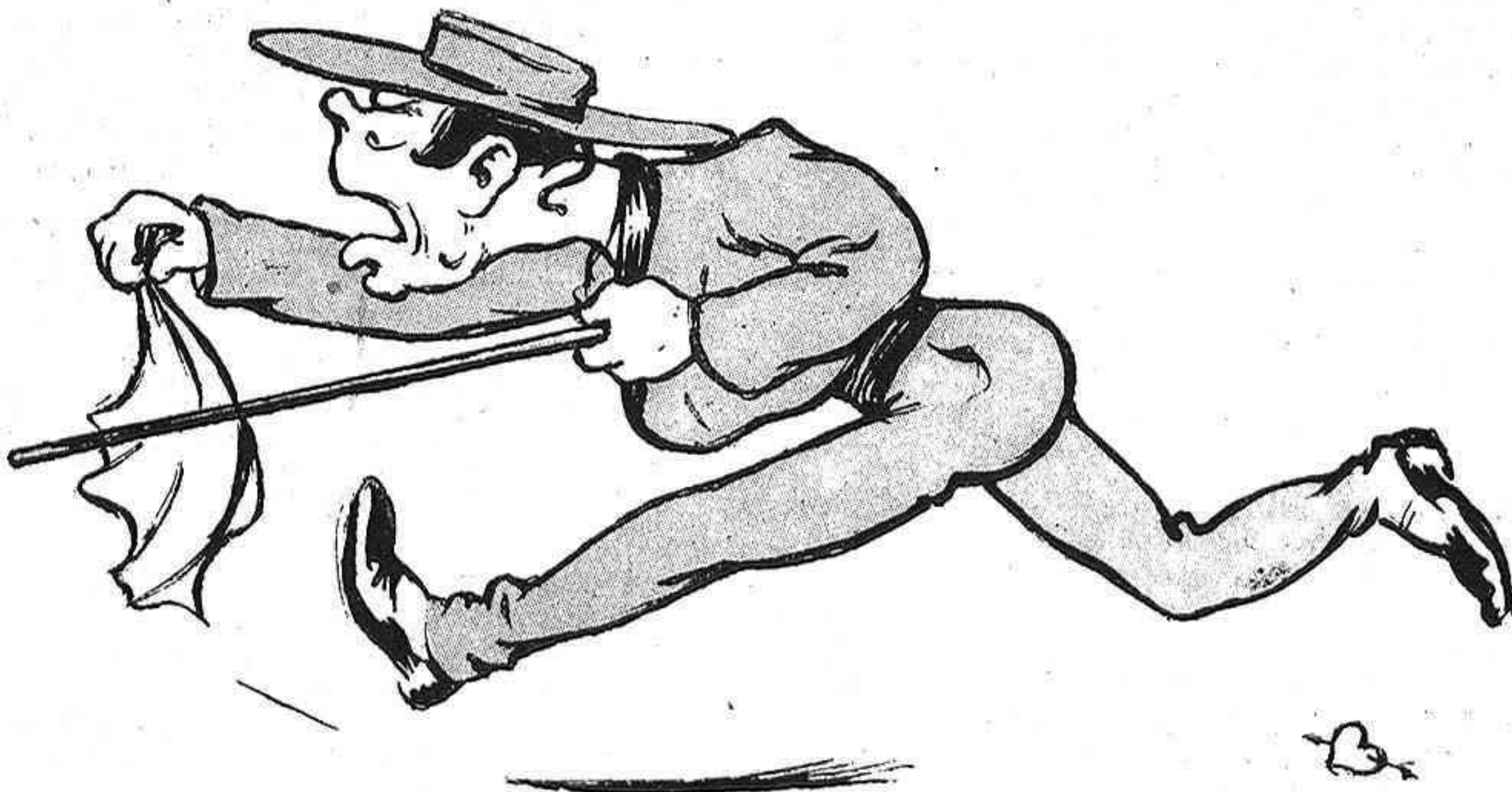
—Jo ja hi dit lo que 'm semblava: ara digas tú.

—Es que 'l problema es més difícil de resoldre de lo que pareix á primera vista. Recorda que cada any ens passa lo mateix.

—Si don Joseph en lloch d' un senyor fos una senyora...

—¡Oh, ja ho crech! Per una senyora hi ha mil y mil cosas qu' escullir. Joyas, vanos, brodats, objectes de tocador...

CONTRA LA COMISSIÓ ABOLICIONISTA DELS TOROS

—¿Dónde eotá eza comisión, que la dezcabello?

—Escolta, ¿y si li regalem una caixa de puros?
 —A no ser que fossin de xacolata...
 —¡Ah! ¿No fuma?
 —No fuma, ni beu, ni... ¿No sabs que don Joseph es un sant, que no té cap vici... ó si 'n té, els té molt amagats?
 —Pues, fill, no se 'm acut res. Li hem regalat ja un rellotje, uns gemelos de teatro, un plat decoratiu, un parell de candelabros... ¿Regalemn'hi un altre parell, y aixís ne tindrà quatre?
 —Ben pensat! Y l' any que vé podém regalarn'hi dos més, y 'n tindrà sis... y la gent li preguntará si 'n fa colecció ó si s' ha posat á vendre'n.

—Regalemli una cartera.
 —No 'n gasta.
 —Un bastó.
 —No 'n porta.
 —Una agulla de corbata.
 —No n' usa.
 —Un fonógrafo.
 —Ens dirá si es per penjarlo al costat del plat xino.

—Donchs un termómetro, ó un barómetro, ó...
 —O una brújula, ó una ullera de llarga vista, ó un pararrayos...
 —Ja veurás, ¿me vols creure á mí? Regálali lo que vulguis, y no m' atabalis més. Cada any has de sortir ab la mateixa cansó. Que jo ho digui... y tot lo que proposo ho trobas poca solta.

—Com que sí!...
 —Pues pel mateix motiu: cúydate'n tú, ja qu' ets tan sabi.—

Un' altra pausa. Ell se gronxa, repenjat á la cadira. Ella fa ademán d' aixecarse.

De prompte sona la campaneta de la porta.

—¿Quí deu ser?

Es la criada de don Joseph, que apareix tota agitada y ab els ulls llagrimosos.

—Vinch á portarlos una mala noticia.

—¿Qué passa?

—El senyor es mort.

—¡Si que l' hem feta bona!

Marit y muller se quedan mirantse. La criada segueix enrahonant:

—Ha mort ara mateix, després d' haver rebut els sants sacraments.

El marit, donantse un cop al front:

—¡Ah! ¡Quína idea!... ¿Els sants sacraments... y res més?

—Res més.

—Donchs, ja ho tenim! En mitj de tot, vé com l' anell al dit.—

Agafant precipitadament el sombrero y acostantse á l' orella de la seva muller:

—¡Me 'n vaig corrent á cal bisbe!... Ja sé lo que li podém regalar.

—¿Qué?

Ell, baixant encare més la veu:

—La benedicció apostólica.

A. MARCH

PETONS-DOBLES

(INTIMA)

Donant el pit á una nena
 te sorprench cada matí:
 Un pit blanch com l' assutzena...
 que de ton amor ofrena
 havia sigut per mí.

Y mentrestant la *titona*
 aferrantse als teus mugrons,
 goig y enveja á l' hora 'm dona,

ELS DE LA FALS

—¿Ja 'ls torném á tení aquí?
 —Y tan frescos, sí, senyors.
 ¡Ah!... Y preparinse á sentí
 nit y día 'ls *Segadors*.

ELS QUE SE 'N VAN

FÉLIX GRAS
Ilustre poeta provensal.

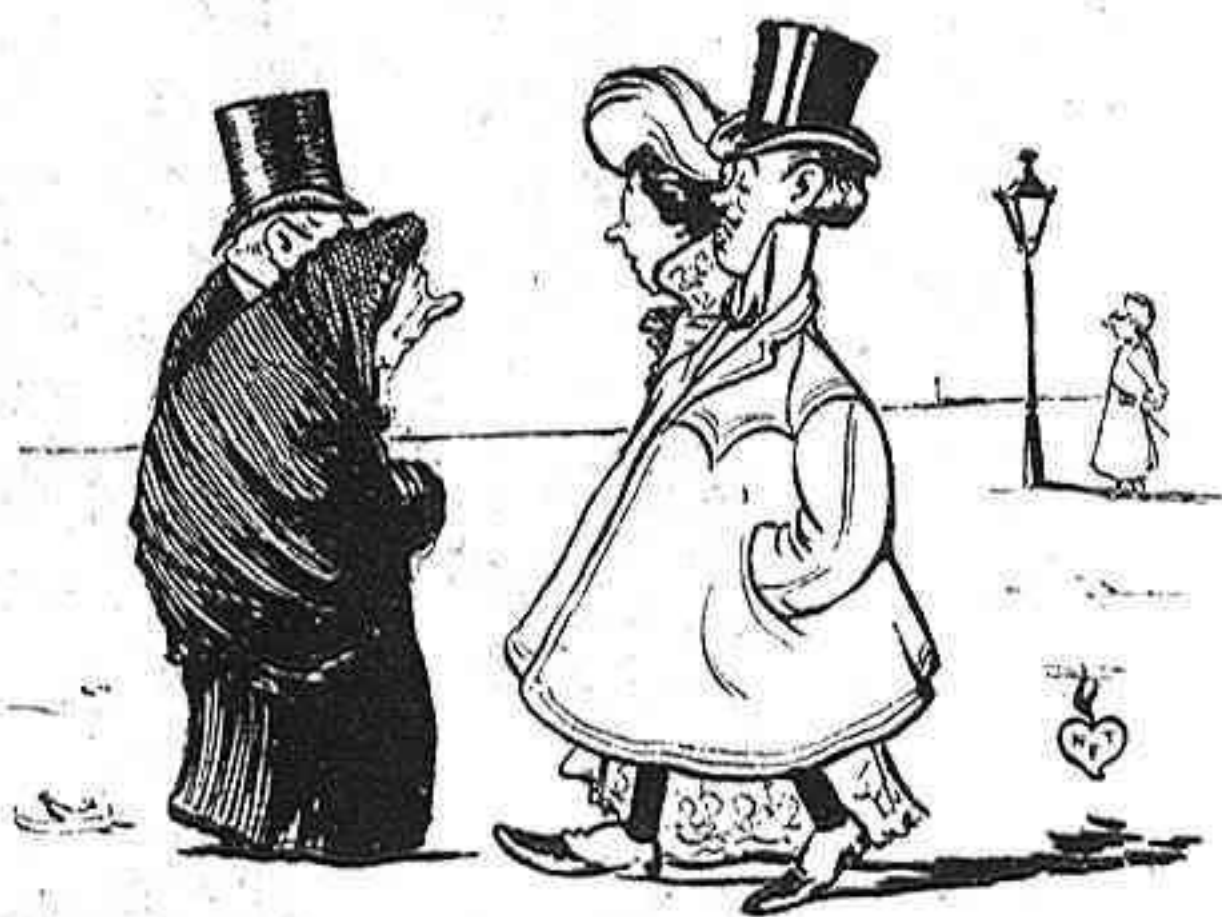
jo acariciant sa carona
li omplo de suaus petons...
Mes, al besarla, repara
qu' en mos ulls el desitj brilla
perque jo t' estimo encare!
Son besos fets á la mare
en las galdas de la filla.

E. J. P.

¡JA ES AQUÍ!

Sí, senyors: á pesar dels nuvolots grisos que semblavan volguer tancarli 'l pas, la Primavera es aquí. ¿Qué mitj Barcelona está refredat; qué 'ls fabricants de manguitos treballan encare de fort y de ferm; qué abundan extrordinariament las mans cubertas de panallóns?

CADA HÚ PER ALLÁ HONT LAS ENFILA

—¿Ahont anéu, pollos?
—A la *Novena*.
—¡Es casual! Nosaltres també hi aném, pero á Santa María. ¿Y vosaltres?
—Al Liceo.
—¡Jesús, María, Joseph!

No sé que dils'hi: agafin qualsevol calendari, y tindrán el gust de véureho en lletras de motllo: *Jueves, 21. Sol en Aries: Primavera.*

Cantin papers y mentin barbas. Alenadas fredas que se 'ls emporta el barret; plujas inacabables, capassas de convertir en granotas als guarda-rodas dels cantóns... Tant es que risquin com que rasquin: el calendari ha parlat, y quan el calendari parla, *bo-ca abajo todo el mundo*, encare que á terra hi haji un pam de fanch.

Es curiós aixó dels calendaris. ¿Cóm ens ho arreglaríam, sense ells, pera sapiguer quín día menjém pá?

¿Quí ho diría, verbi-gracia avuy, que ahir vam entrar á la Primavera, l'estació florida cantada pels poetas y posada armoniosament en solfa pels músichs?

En el temps en que las cosas seguían el seu curs natural y al Hivern feya fret y calor al Estiu, l'almanach no era un llibre absolutament necessari. La sábia naturalesa guiava maternalment al home, y sense grans esforços comprenía aquest el terreno que trepitjava y la roba que s'havía de posar á sobre.

¿Veya que suava?—Som al Estiu, deya.

¿Observava que 'l nas li anava agafant un tó vermellós?—Som al Hivern.

¿Sentía olor de maduixas?—Som á la Primavera.

¿Queyan las primeras fullas dels arbres?—Som á la Tardor.

Era impossible equivocarse. Día mes, día menos, las quatre estacions compareixían sempre ab la mateixa puntualitat, y may s'havía vist nevar per Corpus ni haver d'anar en mànegas de camisa en plé Janer.

Ara, si no fos el calendari, ¡qué 'ns en veuríam de perduts en aquestas materias!... Hivern, Estiu, Primavera, Tardor; quatre estacions distintas y un sol *lío* verdader. Ningú sabría quan comensan ni quan acaban, ni estariam may segurs de si 'l mes dels banys es el Desembre y 'l de las castanyas el Juliol.

Sort, sort del calendari! Jo, si haig de ser franch, el considero tant ó mes important que 'l «Indicador de ferrocarrils.» L'Indicador no mes ens explica á quín hora surten els trens: el calendari ens senyala la entrada de las *estacions*.

Y de tant en tant ¡quínas sorpresas ens dona! La d'ahir, per exemple. Sense pensar bé ni mal, estava jo mirantme l'almanach, ben lluny d'imaginar-me que l'Hivern hagués ja rebut els despatxos, quan de repent ¿qué veig? *Sol en...* ¡la Primavera es aquí!

Vaig donar un vistasso als arbres vehins, y ni sombra de fullas.

Vaig fixarme en la gent que passava pel carrer, y tothom embolicat com á mitjos de Desembre.

Vaig mirar al cel, y 'm va semblar que contemplava una planxa de plom.

Pero, no hi havia mes: el calendari m'ho estava declarant en lletras grossas: PRIMAVERA.

Davant d'aquesta afirmació, per inesperada que sigui, no hi ha arbres pelats que hi valguin, ni gent embolicada que 's pugui escoltar, ni cels plomissos dignes de crédito. El calendari ho diu, y en aquestes assumptos té mes forsa ell que la veu pública, que la Constitució, que 'l mateix Evangeli.

Sí, senyors: cauen gotetas que semblan de neu, fá un vent que tomba de costellas, se sent una humitat que penetra fins al moll dels ossos; pero...

(¡Etxém!... Ja m'hi tornat á encostipar per centéssima vegada...)

Pero, dihentho el calendari, no hi posin el menor dupte.

La Primavera... ¡etxém!... es aquí.

MATÍAS BONAFÉ

AL NOU ARCALDE

Senyó Amat: creyent pesada
la carga que s' ha imposat
crech un deber sacratíssim
l' ajudar-lo, senyó Amat.

En tal tasca profitosa
l' ajudarán també ab fé
quins remenerán els quartos
á l' esquena de vosté.

Permetim, donchs, que li exposi
punts de vista interessants
que 'l farán obrá ab mes tino
al desarrollá els seus plans
que serán sens dupte grans.

En consums ja sab de sobras
las martingalas ahont son
y en que consisteix l' esponja
que tots els ingresos fon.

Com qu' ara convenen quartos,
per lográ en consums aument
y evitar trampas y enredos
jo faría lo següent:

Punt en blanch despatxaría
tota la gent actual
y en burlots, presons y timbas
buscaría el personal.

Del primé empleat al últim
serían enterradors,
gent del dos, topistas, ganxos,
taruguistas, timadors,

cassapans, reventapisos,
y demés menas de gent
qu' avuy per falta de feyna
porta un viure poch decent.

Si fá lo que li aconsello
doble ganga logrará;
una administració honrada
y la gent mes descansada
perque ningú robará.
¿No li sembla? Ja veurá
consultiu á la mamá.

Podrá fer que s' urbanisi
el passeig de Sant Joan
y els qu' allá hi tenim terreno
mes pessetas ens valdrán.

El Diagonal es cosa
qu' es pot arreglá també
als que allá hi hem comprat terras
ens valdrá molt mes diné.

Ens farém més ríchs encare
quins som amos d' aquells camps:
jo n' hi tinch quatre pulgadas;
y vosté forsa mils pams.

ENTRE PALETAS

—¿Qué fas aquí?
—Barreja.
—¡Bo! ¿No sabs que som á la Quaresma y no 's pot
barrejar?

Ab aixó que no s' adormi
que si alló fa urbanisá
farém un bon benefici
y el públich cap perjudici
ab tal reforma tindrà.

¿No li sembla? Ja veurá,
consultiu á la mamá.

EL RETORN DE LA PERDIU

A vosté li falta empresa
y no es molt llarch que diguém
pro senyó Amat no s' espanti
que entre tots tot ho farém.

Desterrarém las *cosinas*
de nostra casa ciutat
y farém qu' allá s' hi noti
honradés y activitat.

Vosté prenguis ben de serio
el seu important paper,
fassi lluhir ben bé la vara
y á nosaltres deixins fer.
No tingui cuidado qu' entre
las mil cosas que farém
també hi entrarà l' arreglo

—Endavant, companys, que ara es temps de veda y no hi ha perill que 'ns agafin.

d' aixó de Jerusalem.
 Li serà així molt mes cómoda
 la tasca de governá.
 Entre tots aconsellantlo
 y servintlo y alabantlo
 molt descansat ho tindrà.
 ¿No li sembla? Já veurá
 consultiu á la mamá.

JEPH DE JESPU.

LLIBRES

DE CARNE Y HUESO por ANTONIO ZOZAYA.—Forma 'l tomo 76 de la cada día mes popular *Colección Diamante*, y no es el primer de aquest notable autor que figura en aquesta colecció de obras escullidas. El que publicá ab el títul de *Instantáneas* cridá poderosament l' atenció del públich: *De carne y hueso* li farà bona parella. Conté una sèrie de narracions rápidas, inspiradas totas en fets de la vida real y traduhidas en un estil nerviós, vibrant, exhuberant de vida.

El Sr. Zozaya es un escriptor de rassa, que té 'l dó de la visió propi dels bons observadors, el sentit filosófic encarnat en las tendencias modernas que professa ab entussiasme de quí sent el bé de la humanitat, y una forma literaria nervuda, concisa y acerada.

De carne y hueso es un títol que no pot ser mes adequat als quadros literaris que ha reunit en el volúm que acaba de donarse á la estampa, puig tot es en ell viu y palpitant com els fets de naturalesa humana que constituheixen el tema de totas las narracions.

GÉNESIS DE LA IDEA DE TIEMPO por GUYAU.—La *Biblioteca científico-filosófica* acaba d' enriqueirse ab aquesta nova producció deguda á la ploma del ilustre filósop francés Guyau. Son autor metodisa un exercici del esperit, que ab tot y tenir un gran interés psicológich á molts els passa desaparebut. Veus' aquí 'l sumari de aquest curiós estudi: I. Período de confusió primitiva.—II. Forma passiva del temps; la seva génesis. Part de las nocions de diferencia, de semblansa, de pluralitat, de grau y d' ordre.—III. Fons actiu de la noció de temps; la seva génesis. Part de la voluntat, de la intenció y de l' activitat motora. Present, porvenir y passat. L' espay com á medi de representació del temps.—IV. El temps y la memoria. El recort y 'l fonógrafo.—V. Las ilusions del temps, normals y patológicas. Conclusió.

Precedeix el volúm una interessant introducció deguda á la ploma del filósop A. Feuillée y la clouhen dos apéndices. un dels quals es la poesia titulada *El Temps* del mateix Guyau.

La traducció deguda á D. Ricardo Rubio se distingeix per la seva correcció.

ALTRES LLIBRES REBUTS:

Anuari catalá. 1900.—Colecció d' estudis crítichs literaris, escrits en un estil molt peculiar per Joan Umbert.
 *** *El consultor del cerrajero* por M. Escotá.—Colecció de càlculs aritmétichs y procediments molt útils als manyáns.

*** *Novicis!*—Comedia en un acte y en vers original de Jaume Casas Pallerol, estrenada en el *Teatro Iris* de Cornellá la tarde del 30 de Desembre de 1900 ab motiu de una funció de beneficencia.

RATA SABIA

PRINCIPAL

La comedia, drama, ó lo que sigui titulat *Pepita Tudó* pertany al género d' obras que tot ho fían á l' exhibició de decoracions y trajos, ab la pretensió manifesta per

part del autor de reproduhir sobre la escena ja que no fets rigurosament histórichs, quadros d' época pintoreschs. Tenen donchs, molt que veure en aquesta mena de produccions, els pintors escenógrafos, els sastres y las modistas.

Donat l' éxit de *Madame Sans-Gène*, obra importada á la escena castellana ab el títul de *La Corte de Napoleón*, se comprén que 'l Sr. Palencia, recordantse de qu' ell també es autor, y sens olvidarse principalment de qu' es empresari, tractés d' escriure una obra de assumpto nacional que li permetés seguir en aquest punt las fructíferas petjadas de 'n Sardou.

Pero tal vègada no va medir prou bé las sevas forsas. En Sardou es un mestre molt bragat en el cultiu de l' escena, sab construir y estructurar, sab donar vida á tipos y personatjes eminentment teatrals, sab, sobre tot, combinar situacions escénicas de un efecte poderós. Cap de aquestas qualitats se notan en l' última producció del Sr. Palencia.

L' argument es petit y tot sovint s' extravía 'l fil que 'l conduheix: las figuras distan molt d' estar dibuixadas ab fermesa: els mateixos quadros, gracias al ausili de l' escenografía y dels trajos podran tenir alguna exterioritat d' época y afalagar la vista del espectador; pero no 'n tenen l' ánima, y 'l públich permaneceix apátich, indiferent, sense possibilitat de que tot alló 'l pugui comoure.

¡Lo que hauría pogut fer si hagués volgut pintar al viu miserias de la Cort de Carlos IV!

LICEO

Formavan el programa del sisé concert, efectuat el dijous de la setmana passada, l' insustancial *Intermezzo* de Boëllmann, la tan coneguda *Mort d' Isolda* de Wagner, mitja dotzena de cançons á veus solas cantadas per l' Orfeó Catalá, entre ellas *Els Segadors* ab torna de *Llançonnissas* corejadas pel públich, crits, xiulets y polsaguera; y per fi l' inspirat poema de Strauss *Don Joan*, també justament celebrat de nostres *dilettanti*.

L' orquesta va executar aquesta última part ab voluntat, per mes que no arribá á descubrir las bellesas qu' enclou, com en altrás ocasions; y 'ls coros de 'n Millet se portaren ab discreció sobre tot al cantar *L' Emigrant* d' en Vives que va ser dit ab justesa y matisat ab el veritable sentiment qu' exhala la cansó.

VII CONCERT.—De la Novena val més que no 'n parlem. Es un peccat mortal intentar la execució de tan grandiosa obra tan á la babalá com s' acostuma. Ni 'l mestre, ni 'ls coros ni la orquesta devían tenir perfecta conciencia del atentat que 's cometía. Y tot per falta d' ensajos. ¿Per qué obras aixís no s' han de preparar convenientment? ¡Y no 't dich rés si la arriban á donar en el concert anterior com estava anunciat!

VIII. Día de Sant Joseph. Segona audició de la famosa Novena, notantse una, encar que petita, diferencia favorable en sa execució.

La tercera part la formavan una bonica composició del jove mestre L. Moreau: *En el bosch* per coro y orquesta; *Le Rouet d' Omphale*, pessa efectista que fou repetida á instancias del públich y l' *Ofertori* de Handel, hont tant el mestre com el cantants van estar en son just lloch.

Durant la temporada de Quaresma tindrem funcions dramáticas á càrrech de la italiana companyia de la Sra. Reitory del Sr. Pasta, dos antichs coneguts del públich barceloní.

Sento á dir que la Junta del Gran Teatro ha tatxat del repertori algunas produccions com *Zazá* y *La dame de chez Maxim* per considerarlas immoralas.

Seguint per aquest camí no desconfío de veure al millor día com una representació de la Junta del Liceo anirà á trobar al P. general dels Trinitaris descalsos, dihentli:—Tinguin la bondat de incautarse novament del local que la desamortisació 'ls vá pendre: transfórminlo en convent, y preguin per nosaltres pecadors: Amén Jesús.

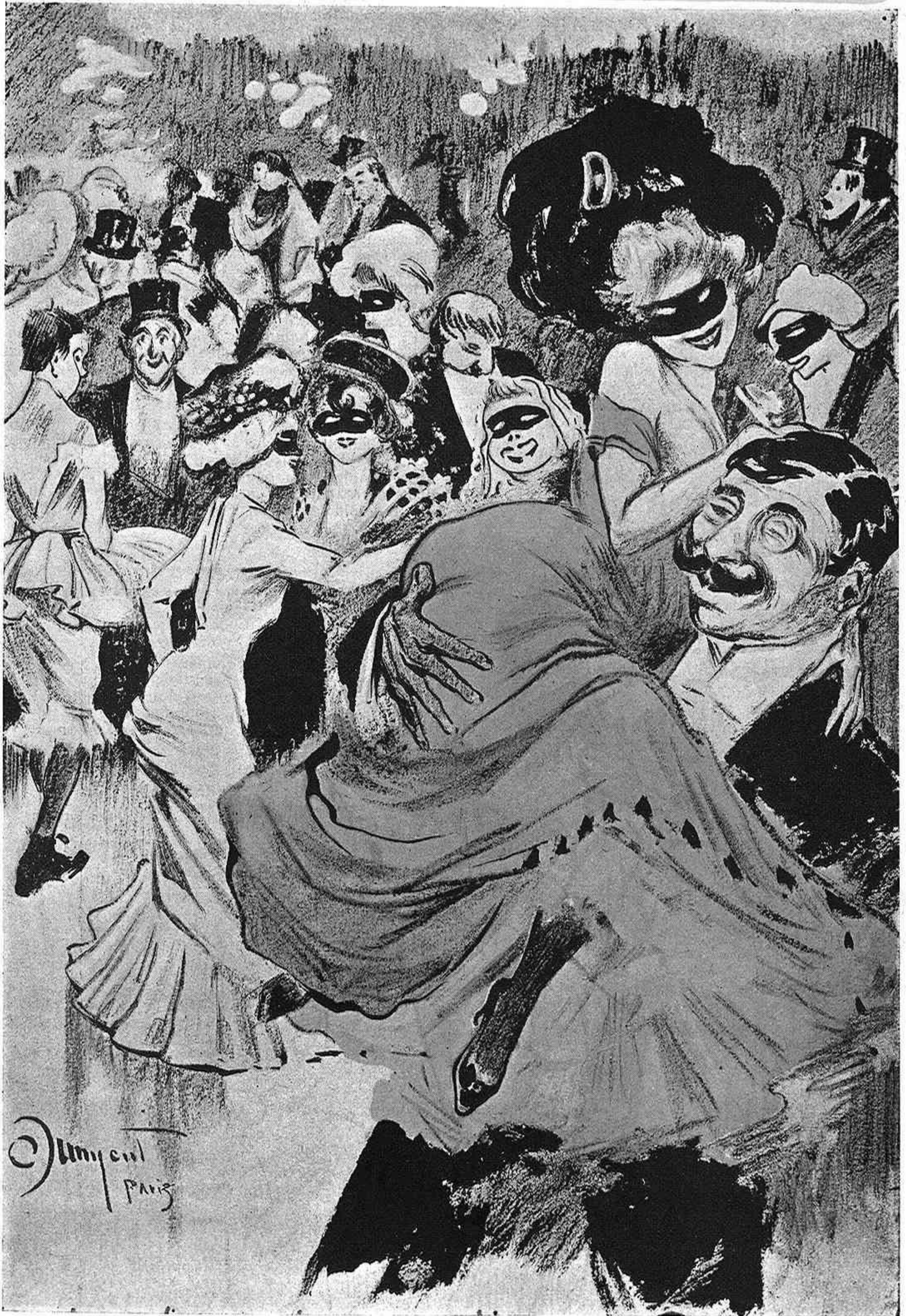
ROMEA

Res de nou.

Se parla de la reproducció dels coneguts plagis *Tenorios* y *Toreros d' hivern*, que feya temps havían sigut excluhits del repertori del teatro catalá. Ja sols faltava que 's fes aixís perque 'l Teatro de la terra s' alimentés preferentment de obras que no tenen res de literarias, ni de cultas, ni de catalanas.

A PARÍS — LA MI-CARÉME

(Dibuix de O. JUNYENT)

Festa genuïnament parisiensa, que se celebra á mitja Quaresma, y durant la qual el Carnaval resuscita per un día, renovantse 'ls balls, las bromas y las mascaradas.

TÍVOLI

Tampoch en aquest teatre s' ha posat cap producció nova.

Els melodramas castellans son els que figuren ab preferencia en els cartells, sent aixís que la companyia d' en Borrás havia anunciat al constituhirse l' estreno de un gran número de obras castellanas.

Y no se li pot donar del tot la culpa si no compleix els seus compromisos: mes aviat la té 'l públich que 's mostra retret, deixant morir á la segona ó á la tercera representacio las produccions catalanas que s' estrenan.

¡Tants catalanistas, tants pets de *Segadors*, y s' está deixant morir de anemia 'l Teatro catalá! ¡Váginho á entendre!

NOVEDATS

¡Quina interpretació mes genial la que dona la Vitaliani al drama inglés *La seconda moglie*! Havíam vist aquesta obra feta per un' altra actriu notabilíssima, y no 'ns havia agradat. Interpretada per la Vitaliani 'ns arribá á conmourre.

La protagonista es un personatge complexe, plé de replechs, combatut pel neguit, per la nerviositat, pel dolor, que á forsa de lluytas y desenganys, y no podent despendres de la marca que sobre d' ella deixá impresa la vida de cortesana que portá avants de son matrimoni, acaba per suicidarse. Verdadera tragedia del ánima, que la Vitaliani fá viure ab una intensitat maravellosa.

***

A continuació *Zazá*, que li ha valgut un gran triunfo.

AL LICEO

durant el cant de *Els Segadors*.

Menos sensual que la Mariani, dona major relleu á las situacions francament dramáticas.

En los actes tercer y quart arriba á una altura inconmensurable. Del epílech ne fá una verdadera creació.

¡Llástima que l' obra no estigués millor repartida! El paper d' amant corresponía, al nostre entendre al simpálich Rizzotto. En Duse hauría pogut fer un Cascard molt interessant. Com amant, ab el seu volúm y 'ls seus anys casi no 's comprén que hagués pogut enamorar á la capritxosa Zazá.

***

L' allegria che passa traduhida al italiá ha sigut un gran aconteixement.

Casi es inútil consignar que, sobre tot en las escenas festivas, l' humorisme de 'n Russinyol pert en la traducció, aquell perfum que li donan certas características frases y modismes, de tot punt intraduhibles. Pero en las escenas de sentiment la versió italiana conserva tota la forsa del original.

L' execució notabilíssima per part de tots els actors; pero principalment per la Vitaliani y en Rizzotto, per en Sainati (traductor de l' obra) y en Duse.

El públich tributá una ovació extraordinaria als simpálichs artistas que honravan ab el seu talent una de las produccions mes características y afortunadas del art de la terra.

***

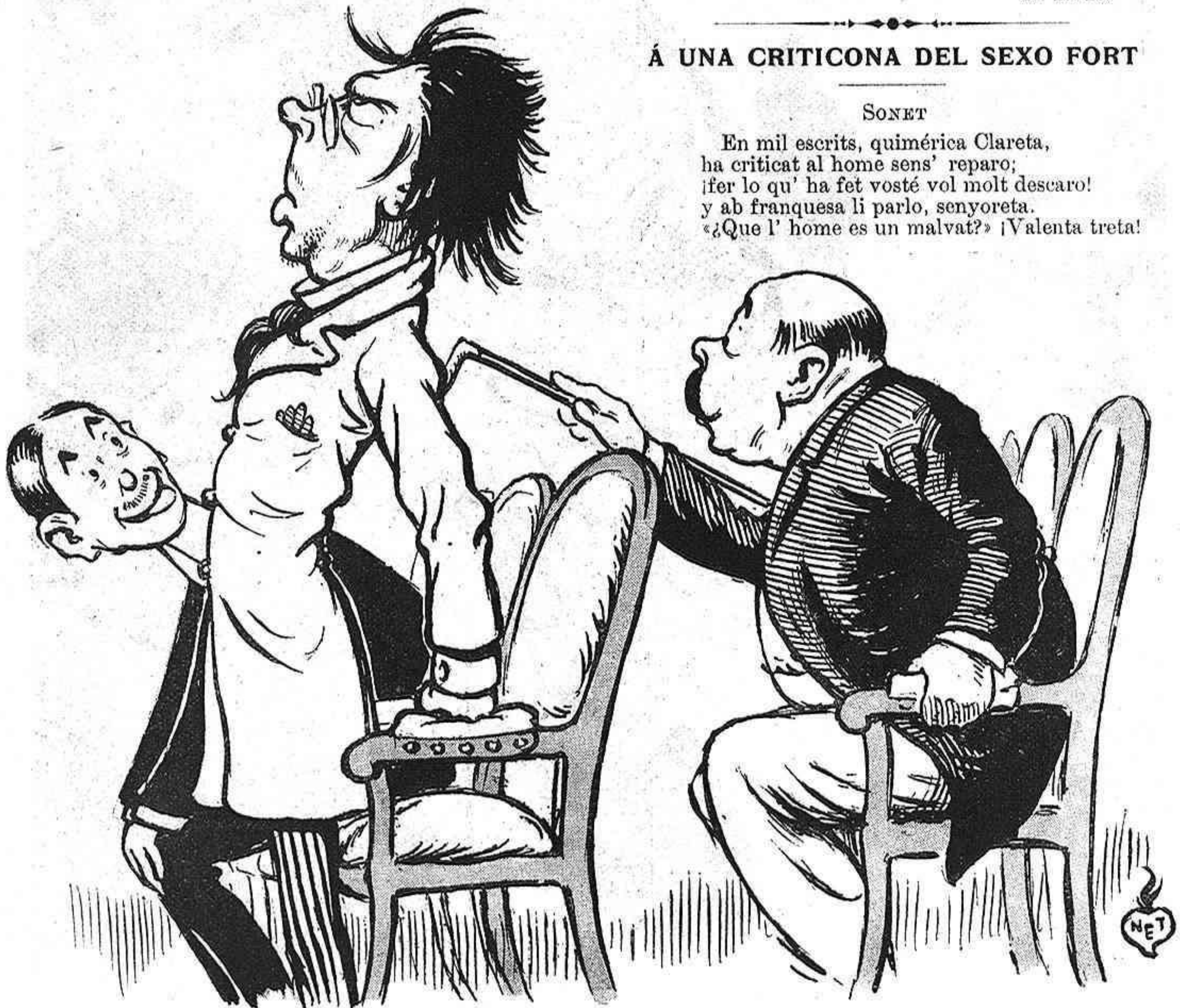
Dimecres á la tarde una funció especial en profit de una titulada *Associació de la premsa*, que fá servir aquest títul per obligar als artistas á treballar de franch. Si aquests sapiguessen que la inmensa majoría dels periodistas barcelonins no tenen res que veure ab aquell arreplech de pidolaires, tal vegada no serían tan complacents.

N. N. N.

Á UNA CRITICONA DEL SEXO FORT

SONET

En mil escrits, quimérica Clareta,
ha criticat al home sens' reparo;
¡fer lo qu' ha fet vosté vol molt descaró!
y ab franquesa li parlo, senyoreta.
«¿Que l' home es un malvat?» ¡Valenta treta!

—¿Vol fé 'l favor d' assentarse, que 'm priva la vista?

¿Sap lo que m' he pensat? ¡Perque negarho!
 ¡Que 'l físich de vosté deu ser tan raro
 que 's deu conservá encare bo y tieta!
 ¡Segur qu' es el despit lo que l' impulsa
 á dir mil disbarats del sexo nostre,
 perque si del contrari fos casada,
 lo seu marit mouríali repulsa
 y fins potser li apamaría 'l rostre
 per brétula, xerraire y desllengada!

F. CARRERAS P

V

A LAS CASADAS FRÁGILS

Barallas ab el marit...
 de la taula al llit.
 (Refrá popular.)

El vostre jurament
 se l' ha emportat el vent.
 ¡Y de quína manera!

L' *epístola* us llegiren de Sant Pau
 y ara, anant de Sant Pau cap á Sant Pere,
 al home heu fet tornat com un babau...
 si es que no ho era.

Aixó, qu' es un pecat
 may del mon perdonat,
 tindrà un día 'l seu cástich.

El víctima marit veu ab doló,
 baix la vostra hermosura, un cor elástich;
 pero, ¡ay! després vos llensará á recó,
 quan faréu fástich.

Sabéu perfectament
 que 'l pobre es ignocent
 tan com l' *home dels nassos*;
 y, al mateix temps de tot aixó, sabéu
 que 'ls *Otellos* avuy van molt escassos,
 y que, fins pel seu bé, espiar no deu
 els vostres passos.

¡Oh, renyí ab el marit!
 ¿Y perquè havéu renyit?
 ¿Quíns motius ho exigeixen?
 Aprenéu aixó, amigas, punt per punt,
 y es que, quan un no ho vol, dos no renyeixen;
 tot lo més que pot sé es que se 'n mati un...
 si es que li deixen.

Quan tenfau bon cor
 ell era tot amor
 y la baba li queya,
 (que als homes, fent bondat, tot els hi plau).
 ¡Qué satisfet quan treballant vos veyal...
 Y havent sopat, fent la *manilla*,... ó 'l *cau*...
 ¡Com vos somreya!

Si améssiu la virtut
 no hauríau may volgut
 ficarhi en aixó *basa*.

Y si no, aném á veure: ¿qué n' heu tret,
 ¡oh *Magdas* penitents d' estar per casa!
 de tot el xafarranxo qu' havéu fet?...
 No més fer l' ase.

Si m' heu de creure á *jo*,
 per arreglarho aixó
 no consultéu cap còdich;
 presentéuse al ofés ab tó formal
 y portéuvos ab ell com *El fill pròdich*:
 es més senzill, més clar, més natural...
 y hasta més módish.

Que us parlará un xich dur
 aixó es casi segur;
 més, anéuli ab dolsuras;
 Y miréu de, ab els vostres altercats,
 no fer plorá á las pobres criaturas;

ENTRE AMIGAS

—Tant mateix has renyit ab aquest?

—Sí, noya: es molt llarch de dits y molt curt de butxaca.

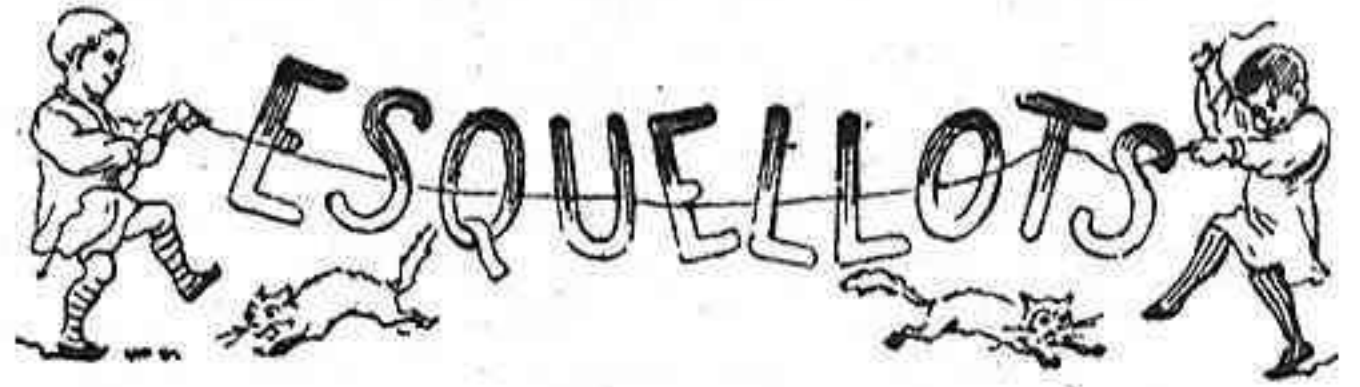
qu' ellas no han de pagá, á mes del pecats,
las xifladuras.

Tornéu com bons amichs,
borrant odis antichs,
á olvidar las rencillas.

Y viviu altre cop en santa pau,
traballant pels hereus ó las pubillas.

Tornéu, com altre temps, á jugá al cau,...
¡Y prous manillas!

FRA NOI

Ja tením batlle nou. L' elecció ha recaygut en qui
menos s' esperava que recaygués: en el Sr. Amat.

Crech que 'l Sr Amat, particularment, es una
bona persona.

Com á regidor que ha sigut durant alguns anys
no sabém que haja fet res que 'l posi de relleu. Sen-
se ni haver clavat may cap parell de banderillas
acaban de nombrarlo primer espasa. Ara veurém
que tal se porta frech á frech de las banyas del toro.

SORTINT DEL TEATRO

—¡Pobret! ¡Y pensar que ara voldrá seguirme á peu!... Si gosés li diría que s' en-
filés darrera del cotxe.

Un fusionista qu' está al
corrent dels tiquis miquis
de la séva colla, l' ha ba-
tejat ab un motiu molt tí-
pich.

Diu que 'l Sr. Amat es l'
arcalde del *embrás*.

—¿Va aixó del *embrás*—
vaig preguntar-li—perque
'l Sr. Amat tingui un ca-
ràcter algun tant apocat?

—No, senyor—me va res-
pondre.—Es arcalde del *em-
brás* perque 'l séu mando,
segons el propósit dels que
l' han carregat ab la vara,
no pot durar més que nou
mesos. Nou mesos justos,
com els embrassos de las
donas.

Si es aixís, desitjarem
que 'l Sr. Amat se veji lliu-
re del mareig y demás mo-
lestias que solen affigir á
las senyoras que 's troban
en estat interessant.

Per respondre com ho
han fet las empresas mo-
nopolisadoras del alumbrat
als datos y arguments adu-
hits per la Junta de la So-
cietat de Industrials mecá-
nichs, casi més hauría vol-
gut que no haguessen dit ni
una paraula.

La Junta de la Societat
de Industrials mecánichs
treya uns comptes, segons
els quals las empresas ob-
tenen á set céntims metro
cúbich el gas qu' ellas pre-
tenen cobrar del consumi-
dor á 30 céntims, y aquests
comptes no han sigut refu-
tats. Sols de una manera
vaga dihen las empresas
que son erróneos; pero 's
quedan molt bé de demos-
trarho.

Valdría més que las em-
presas siguessin francas y
diguessen: ja qu' estém en-
tesas pera fastidiar al pú-
blich, fem lo que 'ns dona

la real gana, y qui nó li agradi que ho deixi.

¿A qué, sino, respón la confabulació ab que mutuament s' han lligat, sino al propòsit de agarrotar al públich, sustrayentli las ventatjas de la lliure competència?

Si las condicions de producció siguessen desfavorables com ellas volen suposar, no haurían tingut necessitat de posarse de acort; las mateixas causas produhirían en cada una d' ellas iguals efectes.

Avants eran rivals, y si avuy s' han unit ha sigut sols ab l' idea d' assegurar el cop, contra 'l consumidor indefens. Aixís, donchs, aquest farà molt bé en unirse, rompent tot tracte ab unas empresas tant en extrém desconsideradas.

El Sr. Pince, duenyo de l' acreditada *rotisserie* del carrer de Raurich, acaba d' establir un gran saló capás per 150 cuberts, en el primer pis de la casa de aquell carrer que fa cantonada ab el de Fernando.

Barcelona ab tenir tantas curiositats no possehia encare un establiment públich de aquesta classe y montat ab un luxu tan extraordinari.

Tant el gran saló menjador com las demás dependencias ó sigan salonet de reunió de senyoras, tocador y sala de balls y festas establerta en l' entressol de la mateixa casa, están decorats ab riquesa y bon gust, segons els cánons del més depurat modernisme.

Ab el séu establiment, el Sr. Pince pren cartas en molts dels matrimonis que se celebrarán á Barcelona. No bastará que 'ls contrayents, sempre en companyia del corteig de convidats passin per la iglesia y per l' inscripció civil: molts d' ells no 's considerarán ben casats, si no van á rematar l' agradable festa en el suntuós santuari que 'l Sr. Pince ha disposat á casa seva, perque 'ls nuvis y sos acompanyants pogan pagar tribut als refinaments de la taula y als goigs de l' expansió en un local maravellosament rich, elegant y vistós, tot ell de color de festa... tot ell de color de boda.

Vájinlo á veure 'ls solters més empedernits, y estich més que segur de que no podrán resistir á las ganas de que 'ls tirin trona avall.

Llegeixo:

«Un fotógrafo de Ginebra ha inventat un aparato que permet treure fotografías á cent kilómetros de distancia.»

Bonich invent pera tenir la fotografia de las personas que no 's poden veure.

Un detall de un article necrológich que *La Renaixensa* copia de *La Llevor*, periódich gironí:

«Quan parlavam del compromís de Casp, sempre deya:—Si may vaig al cel, miraré de trobarhi á Sant Vicens Ferrer per dirli que no entench com un home de talent com ell, votés á n' en Ferrán d' Antequera en lloch de ferho per lo Compte d' Urgell.

No cal sino que 'ls catalanistas la donguin ara per anarse'n al cel á moure bronquina á propòsit de la decissió presa pel parlament de Casp!

Si ho fan aixís, tinguin per segur, que tant bon punt senti taratlejar els *Segadors*, Sant Pere 'ls tancarà la porta y correrá 'l forrellat.

El *Noticiero Universal* pot envanirse de haver fet escola en quant á donar compte de fets, avants de que aqueixos fets hajan ocorregut.

Un dels seus deixebles radica á Mataró y porta 'l títul de *La Costa de Llevant*.

CRIADA NOVA

—¿Que ja ha servit vosté, noya?
—Sí, senyora... una mica.

UN ÀPAT DE QUARESMA

Que cada any se practican menos las vigílias es una veritat com una casa; que cada Quaresma es mes abundosa en pecadors d' aixó del barrejar y del menjar carn, es tan cert com aquest llum que 'ns *illumina*... fins allà á las sis de la tarde. Y aixó no determina l' ausencia de sentiments relligiosos; aixó no es fet en detriment de cap prescripció sagrada. ¿Saben qu' es tot aixó? ¡Pochs calés!

Aixó es que la nostra gent, y sobre tot els que súan, s' han cerciorat de que 'l fer peix surt mes car que la carn d' olla y que, de passada, alimenta menos. No obstant, si 'l Sant Pare 's cuydés d' enviar ordres á totas las pescaterías del mon perque durant aquests días venguessin la llagosta al mateix preu de la sardina y la sardina al preu de l' arengada, llavors ben segur que 's compliria ab la Santa Mare Iglesia. Pero está vist que 'ls que tením bon paladar no podém ser bons católichs. Y si no, observin... y oloren aquest menú de divendres, arreglat per la duquesa Martell, aristocrática dama de París que lo mateix balla un *pas á quatre* á casa 'l president de la República, que ferra un parell d' ous pel *Kaiser* d' Alemania.

SOPA D' OSTRAS

Buydar dos ó tres dotzenas d' ostras en un morter; ben picadas s' abocan á una olla contenint bon caldo de llagostins, *ecrèvises* y demás crustáceos; 's fá bullir mitja hora. 'S preparan uns quants secalls torrats y ben untadets de mantega. Un cop el caldo apunt se passa pel co-

Se tracta del enterro del Sr. Clavell é Isern, y diu el periódich mataroní: «Ahir dissapte fou portat á nostra ciutat lo cadavre de dit senyor, pera ésser sepultat en lo panteón de la familia.—En lo enterro, qual comitiva se organisá á l' estació del ferrocarril, hi acudí numerosa gentada perteneixent á totas las classes socials, lo que demostra las moltas relacions y simpatías ab que contava 'l finat.»

Donchs bé, 'l tal enterro s' efectuá á dos quarts de setze de la tarde del diumenje, quan ja el número de *La Costa de Llevant* en que 's donava la noticia feya algunas horas que havia vist la llum pública.

Aixís m' ho escriuhen de Mataró.

Y jo ho reproduheixo per si *El Noticiero* li vol dir:—«Ché, tú ets dels meus, donámnos les mans.»

Hem rebut el primer número del *Boletín de la Tarjeta Postal Ilustrada*, revista mensual que veurán ab gust tots els aficionats á coleccionar aquesta classe de cartulinas, que de un quant temps ensá han prés un desarrollo tan considerable.

Y á propósit de targetas postals.

Son molt bonicas las que acaban de donarse á la estampa contenint las obras més celebradas del célebre escultor Benlliure.

Per ellas podrán veure 'ls extranjeros que si aquí á Espanya tením mals governants, possehim en cambi artistas de primera forsa.

Un director d' escena á un cómich que sempre li dava disgustos ab son carácter agre, li va dir:

—Mira noy, si no procuras cambiar de geni, reparteixo l' *Electra* y 't dono el paper de Pantoja.

Y es fama que 'l cómich, per no tenir qu' encarregar-se de un paper tan odiós y qu' excita hasta 'l cap de munt l' indignació del públich, va convertir-se desde aquell punt en un modelo d' amabilitat.

lador y caurá com un puré espés á la sopera que pot dur-se á la taula.

TRUYTA DE PROPIETARI

Se posa entre unas fullas de llorer una rodanxa de salmó ben untada d' oli, sal y pebre; fet aixó 's cou á la graella. En una mescla de caldo de llagostins y vi blanch se fan bullir ab *campignons* y *trufas*. Se sufregeixen al mateix temps fetjes de llús, crestas de gall y menuts de gallina... que no hagin arribat á la major cdat. En una salsa lleugera de farina s' esmicolá 'l salmó, anyadinthi un bon tros de mantega; 's barreja tot plegat y 's preparan els ous per ferne una truyta com si fos á la francesa.

LLAGOSTA Á LA BORDALESA

S' ofegan en la cacerola, unas quantas escalunyas á bossins y una cebeta. S' hi anyadeix las quas de dugas llagostas ben escaldadas y talladas á trossets; y 's fan *saltar* á bon foch assahonantlas ab sal y un granet d' all. Se remullan ab dos vasos de vi blanch del millor y 's deixan coure un quart d' hora. Trasladis á una plata els trosos de llagosta formant castell y cubrintlos ab julivert picat, desseguida s' arregla una salsa de tomátech y mantega que quan está al seu punt se cola y s' aboca damunt de la llagosta.

El gustasso de fer un ápat semblant no mes se 'l poden donar aquellas personas de certa posició y de certa cultura *estomacal*, com un senyor que coneixém, que per cert es tan minuciós que fins talla 'ls sigrons en sis bossinets y 'ls pésols en quatre; aquest senyor el divendres passat va confeccionar la següent *carta* en obsequi d' un diputat dels de l' última fornada:

Puré de banyas de cargol á la *daixonsas*.

Menuts de congre capficat á la *dallós*.

Cervellets de canari mut á la *maître d'hôtel*.

Molls de costellas de cunill ab salsa picanta.

Pansas y atmetllas, vi de pela y cigarros de mitj ral.

Davant d' un ápat aixís, ja sé lo que dirían els de la colla dels *endarrerits*:

—Si aixó es Quaresma, ni may que vingui Pascua,

El género xich va decididament de baixa: els ma teixos periódichs de Madrit ho reconeixen y ho confessan.

Las empresas que avants s' enriquían cultivantlo, 's queixan avuy de lo malament que 'ls va 'l negoci. Las obras no arrelan: tot just nadas, se panseixen sense traure flor, sense donar fruyt.

El públich té ja un enfit de xulos y xulapas, toeros y trinxeraires, polissons y serenos, borratxos y quimeristas. Fa vint anys que 'ls autors no li donan res més, y si alguna cosa sorprén es que haja permanescut vint anys nudrintse ab aquest ranxo sense such, ni bruch, ni sustancia de cap mena.

¡Estómach privilegiat com el dels avestrussos, que tot s' ho tragan!

Cassat al vol.

Un jove puja al tranvía, y un seu amich adonant-se de que porta glassa al barret, li diu senyalantli aquell emblema de dol:

—¿Y aixó? ¿Has tingut alguna desgracia?

Resposta del endolat:

—Desgracia propiament no: fá tres días que vam enterrar la sogra.

SOLUCIONS

Á LO INSERTAT EN LO PENULTIM NÚMERO

1.ª XARADA.—*Mar-ti-net*.

2.ª SINONIMIA.—*Seu*.

3.ª TRENCA-CLOSCAS.—*Campi qui pugui*.

4.ª CONVERSA.—*Marina*.

5.ª GEROGLÍFICH.—*Cent céntims te una pesseta*.

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, 20.

Imprempta de LA CAMPANA y LA ESQUELLA, Olm, 8.
Tinta Ch. Lorilleux y C.^a

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat número 2

NOVA EDICIÓ

L'ÚLTIM TRENCAIÓS

PER

SERAFÍ PITARRA

qual obreta forma part de la col·lecció de

SINGLOTS POÉTICHS

EDICIÓ ILUSTRADA

Preu 2 ralets

Esta semana se pone á la venta el

ANUARIO-RIERA

para el corriente año

APELES MESTRES

DRAMAS LÍRICHS

**LA ROSONS
PICAROL**

Preu 1 pesseta.

H. de Balzac

EUGENIA GRANDET

Precio 1 peseta.

C. Gumá

**EL PECAT
DE
EVA**

Preu 2 rals.

COLECCIÓN DE LIBROS PICAESCOS

EL VIAJE ENTRETENIDO por D. AGUSTIN ROJAS
Un tomo, Ptas. 5.

COLECCIÓN DIAMANTE (edición López)

ACABA DE PUBLICARSE EL TOMO 76

DE CARNE Y HUESO

por ANTONIO ZOZAYA

Un tomo en 16.º, Ptas. 0'50.

Demá dissapte, día 23

NÚMERO EXTRAORDINARI

DE

LA CAMPANA DE GRACIA

8 planas de ilustració y text

Preu 10 céntims

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de dites obras, remetent l'import en libransas del Giro Mútuo ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, franca de ports. No responém d'extravios, si no 's remet ademés un ral pera certifiat. Als corresponsals de la casa se 'ls otorgan rebaixas.

Per qué van á missa

Perque á casa s' hi aburreix.

Perque diu que devegadas s' hi arreplegan bons partits.

Perque en lloch dorm tan bé.

Perque si no fos aixó, may sortiria.

Per lluir el devocionari, iqu' es tot de marfil.

Perque hi ha un predicador molt xocant.

Per despistar al marit.

Per vici.

¡Deu ho sab per qué hi va!